

11 сынып оқушыларын қорытынды аттестаттау

2022-2023 оқу жылы.

11 сынып оқушыларының қорытынды аттестаттау ауызша жауап түрінде өтеді, билеттер бойынша жалпы білім дағдылары анықталады.

Мақсаты: - түлектердің Қазақстан тарихы бойынша дайындық деңгейін анықтау.

Мысалы:

Қорытынды аттестаттауға арналған Қазақстан тарихы пәні бойынша емтихан материалдары 11-сынып

№1 билет

1) «Доктрина», «зайырлылық» терминдеріне анықтама беріңіз.

[5]

2) Қазақ хандығының құрылу процесін сипаттаңыз.

[10]

3) «Кеңестік кезеңдегі жетістіктердің бірі халыққа білім берудің жедел дамуы болып саналады». Сіз бұл тұжырыммен келісесіз бе? Өз жауабыңызға дәйектер мен дәлелдер келтіріңіз.

[15]

Назар аударыңыз!

Балл қою схемасы

Жалпы балл қою схемасы белгілі бір диапазондағы ұпайларды көрсетеді (мысалы, 3-4 ұпай). Бағалау міндеттеріне сәйкес ұпайлар (Білу және түсіну/қолдану, жоғары дәңгейлі дағдылар), жалпылама түрде және саналып, қорытындыланады.

№ тапсырма	Макс. балл	Сипаттамасы
1	5	Білім және түсіну (5 ұпай) 5 ұпай: сұрақты жақсы білу мен түсінуді көрсетеді. 4 ұпай: сұрақты білу мен түсінудің жақсы деңгейін көрсетеді. 3 ұпай: сұрақты білу мен түсінудің орташа деңгейін көрсетеді. 2 ұпай: сұрақты білу мен түсінудің төмен деңгейін көрсетеді. 1 ұпай: білім мен түсінудің өте төмен деңгейін көрсетеді сұрақ.

2	10	<p>Білім және түсіну (5 ұпай)</p> <p>5 ұпай: тақырыпқа сәйкес бірқатар маңызды терминдерді контексте жүйелі және тиімді қолдану арқылы білімнің тамаша деңгейін көрсетеді. Бұл тақырыпты әртүрлі аспектілерде түсіндіреді.</p> <p>4 ұпай: тақырыпқа сәйкес бірқатар маңызды терминдерді контексте тиімді қолдану арқылы жақсы білімді көрсетеді. Тақырыпты әртүрлі аспектілерде түсіндіреді.</p> <p>3 ұпай: тақырыпқа сәйкес бірқатар маңызды терминдерді контексте дұрыс қолдану арқылы негізгі білімді көрсетеді. Тақырыпты кейбір аспектілерде түсіндіреді.</p> <p>1-2 ұпай: контексте бірқатар маңызды терминдерді дұрыс қолданбау арқылы шектеулі білім деңгейін көрсетеді. Шектеулі аспектілерде бұл тақырыпты түсіндіреді.</p> <p>Қолдану, жоғары дәрежелі дағдылар (5 балл)</p> <p>5 ұпай: сұраққа нақты және құрылымды жауап береді. Ч сұрақтың мазмұнына сәйкес сындарлы жауап береді. Толық негіздемемен және осы мәселенің өзектілігін егжей-тегжейлі түсіндіреді (тақырып пен идеяға байланысты). Бұл тапсырманы жүйелі және толық орындайды. Сұраққа сәйкес ауызша жауап берудің бірнеше тиімді әдістерін қолдана отырып, ақпарат пен дереккөздердің әртүрлі түрлерін жинақтайды. Жауапты мазмұнды және құрылымдық түрде ұсынады. Жауап рефлексиясында жан-жақты, нақты және егжей-тегжейлі бағалау жүргізіледі.</p> <p>4 ұпай: сұраққа жауап бергенде логикалық реттілікті сақтайды. Сұрақтың мазмұнына сәйкес сындарлы жауапты дұрыс ұсынады. Мәселенің өзектілігін егжей-тегжейлі және дұрыс негіздемемен түсіндіреді (тақырып пен идеяға байланысты). Тапсырманы тиімді және дұрыс орындайды. Сұраққа сәйкес ауызша жауап берудің бірнеше әдістерін қолдана отырып, ақпарат пен дереккөздердің әртүрлі түрлерін жинақтайды. Мазмұнды және құрылымдық түрде жауап береді. Жауап рефлексиясында сұрақтың тақырыбына сәйкес бағалау жүргізіледі.</p> <p>3 ұпай: сұраққа жауап бергенде логикалық сақталмайды реттілік. Дұрыс сындарлы жауап береді сұрақтың мазмұнына сәйкес. Жалпылама түрде мәселенің өзектілігін түсіндіреді (тақырып пен идеяға байланысты). Сұраққа сәйкес ақпарат пен дереккөздердің әртүрлі түрлерін жинақтайды, ауызша жауап берудің бірнеше әдістерін қолданады, бірақ жауап құрылымдалмаған түрде беріледі. Жауап рефлексиясында сұрақтың тақырыбына сәйкес бағалау қиынға соғады.</p> <p>1-2 ұпай: сұраққа жауап беру кезінде логикалық реттілік жоқ. Сұрақтың мазмұнына сәйкес сындарлы жауап беруге тырысады. Жалпылау бір сөйлеммен мәселенің өзектілігін түсіндіреді (тақырып пен идеяға байланысты). Сұраққа сәйкес келмейтін ақпарат жинайды, ауызша жауап берудің кейбір әдістерін қолдануға тырысады. Шектеулі түрде рефлексияда ақпарат береді.</p>
---	----	--

3	15	<p>Білім және түсіну (5 ұпай)</p> <p>5 ұпай: тақырыпқа сәйкес бірқатар маңызды терминдерді контексте жүйелі және тиімді қолдану арқылы білімнің тамаша деңгейін көрсетеді. Бұл тақырыпты әртүрлі аспектілерде түсіндіреді.</p> <p>4 ұпай: тақырыпқа сәйкес бірқатар маңызды терминдерді контексте тиімді қолдану арқылы жақсы білімді көрсетеді. Тақырыпты әртүрлі аспектілерде түсіндіреді.</p> <p>3 ұпай: тақырыпқа сәйкес бірқатар маңызды терминдерді контексте дұрыс қолданбау арқылы шектеулі білім деңгейін көрсетеді. Тақырыпты кейбір аспектілерде түсіндіреді.</p> <p>1-2 ұпай: контексте бірқатар маңызды терминдерді қате қолдану арқылы негізгі білімді көрсетпейді. Шектеулі аспектілерде бұл тақырыпты түсіндіреді.</p> <p>Қолдану, жоғары дәрежелі дағдылар (10 балл)</p> <p>9-10 ұпай: көрсетілген оқиғаларға, фактілерге және тарихи құбылыстарға толық және жан-жақты жауап береді. Сұраққа жауап беру кезінде ол даулы мәселелерді қарастырады, дұрыс логикалық дәйектілікті сақтайды; семантикалық реттілікті, тақырып бойынша негізгі тезистер мен пайымдаулардың өзара үйлесімділігін анықтайды. Хронология мен тарихи дереккөздерді дұрыс тарихи контексте қолданады. Дәлелдер мен дәлелдер келтіруде тарихи білімді, дереккөздерді және әртүрлі статистикалық деректерді толық пайдалануды қамтамасыз етеді. Қорытындылау кезінде ол оқиғаның тарихи маңыздылығын анықтайтын идеяларды ұсынады.</p> <p>7-8 балл: көрсетілген оқиғалар, фактілер, тарихи құбылыстар бойынша дұрыс жауап береді. Сұраққа жауап беру кезінде ол даулы мәселелерді қарастырады, дұрыс логикалық дәйектілікті сақтайды; семантикалық реттілікті, тақырып бойынша негізгі тезистер мен пайымдаулардың өзара үйлесімділігін анықтайды. Хронология мен тарихи дереккөздерді дұрыс тарихи контексте қолданады. Дәлелдер мен дәлелдер келтіруде тарихи білімді, дереккөздерді және әртүрлі статистикалық деректерді пайдалануды қамтамасыз етеді. Қорытындылау кезінде ол оқиғаның тарихи маңыздылығын анықтайтын әртүрлі идеяларды ұсынады.</p> <p>4-6 балл: көрсетілген оқиғалар, фактілер, тарихи құбылыстар бойынша әртүрлі көзқарастардан жауап береді. Қарастырылып отырған даулы мәселелер тұрғысынан логикалық реттілік жоқ және негізгі тезистердің сәйкес келмеуі және үкімдер. Хронология мен тарихи дереккөздерді дұрыс тарихи контексте шектеулі қолданады. Дәлелдер мен дәлелдер келтіруде тарихи білімді, дереккөздерді және әртүрлі статистиканы аз пайдалануды қамтамасыз етеді. Қорытындылау кезінде оқиғаның тарихи маңыздылығын анықтайтын әртүрлі идеяларды ұсынуда қиындықтар туындайды.</p> <p>1-3 балл: жауап беру кезінде көрсетілген оқиғалар, фактілер, тарихи құбылыстар бойынша қиындықтар туындайды. Қарастырылып отырған даулы мәселелер тұрғысынан негізгі тезистер мен пайымдаулардың логикалық дәйектілігі мен сәйкессіздігі жоқ. Тарихи контексте хронологиялар мен тарихи дереккөздерді қолдану кезінде әртүрлі қателіктер жіберіледі. Дәлелдер мен дәлелдер келтірген кезде тарихи білімді, дереккөздерді және әртүрлі статистиканы пайдаланбайды. Қорытындылау кезінде оқиғаның тарихи маңыздылығын анықтайтын идеялар ұсынылмайды.</p>
---	----	--

Емтихан жұмысы үшін балл қою және бағалау процесі

Емтихан жұмысы үшін балл қою процесін берілген балл қою схемасы негізінде аттестаттау комиссиясы жүзеге асырады.

Білім алушылардың қойылған балдары балдарды бағаларға ауыстыру шкаласына сәйкес бағаға ауыстырылады.

Емтихан жұмысының балдары	балдардың пайыздық үлесі %	Баға
0-11	0-39	2 (қанағаттарлықсыз)
12-19	40-64	3 (қанағат)
20-25	65-84	4 (жақсы)
26-30	85-100	5 (өте жақсы)

Жауап нұсқалары.

1) «Сауатсыздықты жою», «қызыл отау» тарихи терминдерінің анықтамасын беріңіз.

Ликбез (халықтың сауатсыздығын жою) — сауатсыз ересектерді Кеңестік Ресей мен КСРО-да оқуға және жазуға жаппай оқыту. 1919 жылғы 26 желтоқсандағы "РСФСР-дегі сауатсыздықты жою туралы" Халық Комиссарлар Кеңесінің декреті қабылданды. Оның айтуынша, 8 жастан 50 жасқа дейінгі Кеңестік Ресейдің барлық оқи немесе жаза алмайтын тұрғындар, ана тілінде немесе орыс тілінде сауаттылықты үйренуге міндетті.

Қызыл отау - 1920/21 оқу жылында Қазақстанда сауатсыздықты жою бойынша 2412 пункт жұмыс істеді, онда 72 232 адам оқыды. Ауылға жаппай культпоход жарияланып, ликбездің жылжымалы пункттері құрылды, әйелдермен жұмыс істеу үшін Қызыл киіз үйлер, яғни отаулар жұмыс істеді.

2) Қазақстан тәуелсіздігінің алғашқы жылдарында нарықтық экономикаға көшудің негізгі міндеттерін түсіндіріңіз.

- **Бірінші кезеңде** (1991-1994) жоспарлы социалистік экономиканың бұзылу дәуірімен және нарықтық экономикаға көшудің басталуымен байланысты. Бұл кезде республика экономикасы *тоқырауды* бастан өткізеді. Соған қарамастан, республикадағы әлеуметтік-экономикалық жағдайдың барлық күрделілігі мен қайшылықтары кезінде 1992 жылдан бастап мемлекеттік меншікті мемлекет иелігінен алу және жекешелендіру жөніндегі реформа басталды, яғни **екі секторлы экономиканы** қалыптастырудың бастамасы қаланды. Бұған тоқсаныншы жылдардағы жекелеген жергілікті өкілді органдардың хат-хабарларынан алынған мұрағаттық материалдар дәлел бола алады.

- Қазақстанда жекешелендірудің **екінші кезеңінің** (1993-1995) басталуы "Қазақстан Республикасында мемлекет иелігінен алу мен жекешелендірудің ұлттық бағдарламасының" қабылдануы болды. Бұл жекешелендіру тарихындағы негізгі төрт бағыт бойынша жүзеге асырылған ең ауқымды және күрделі кезең болды
- **Үшінші кезеңі** (1996-1998) электр энергетикасы мен мұнай - газ саласында, сондай-ақ әлеуметтік салада-денсаулық сақтауда, білім беруде, ғылым мен мәдениетте жекешелендіру басталған секторлық бағдарламаларға көшу кезеңі болды. Дәл осы кезеңде ірі өнеркәсіптік кәсіпорындарды сатып алуға қабілетті отандық инвесторлар қалыптаса бастады.
- Жекешелендірудің **төртінші кезеңі** 1999 жылдан бастап қазіргі уақытқа дейін жалғасуда. Қабылданған шаралардың нәтижесінде 1994 жылдың аяғынан бастап экономикада бетбұрыстың алғашқы белгілері байқалды: мысалы инфляция деңгейі төмендеді. Бұл ретте 1993 жылы ұлттық валюта – теңгенің енгізілуі экономиканың жандануына көп жағдайда ықпал етті, бұл елге дербес ақша-кредит саясатын жүргізуге мүмкіндік берді

3) «Қазақтардың дүниежүзілік құрылтайы отандастарымыздың елге оралуына үлкен әсер етті». Сіз бұл тұжырыммен қаншалықты келісесіз? Өз жауабыңызға кем дегенде екі дәйек пен дәлел келтіріңіз.

1991 жылға қарай республикадағы қазақтар саны шамамен 40% - ды құрады. Бұл саяси қуғын-сүргін, депортация және қуғын-сүргін жылдарында түрлі этнос өкілдерінің Қазақстанға жаппай қоныс аударуына, сондай-ақ өлкедегі жаппай ашаршылықтың салдарынан байырғы халықтың өлім-жітімінің жоғары болуына байланысты болды. Сарапшылардың пікірінше, кез-келген елде ішкі этносаралық тепе-теңдік орнауы үшін халықтың жалпы құрылымындағы байырғы этнос саны кемінде 75-80% болуы керек. Осыған байланысты иммиграция және эмиграция мәселелеріне маңызды көңіл бөлінеді. Отанына оралған қазақтар елдің әлеуметтік-экономикалық, ғылыми, мәдени және саяси өмірінде маңызды рөл атқарады. Олардың қарқынды дамып келе жатқан Қазақстанға қосқан үлесі зор. 1992 жылдың қыркүйегінде Алматыда (1993 жылдан - Алматы) Дүниежүзі қазақтарының бірінші құрылтайында Қазақстанның Тұңғыш Президенті Н.Ә. Назарбаев отандастарын тарихи отанына оралуға шақырды. Құрылтайдың басты мақсаты қазақтардың мәдени бірігуі болды. Осыдан кейін отандастарымыздың Қазақстан Республикасына қоныс аударуы артқан Дүниежүзі қазақтарының құрылтайлары үлкен тарихи рөл атқарады. Қазақстан әлемдік қоғамдастықпен бейбіт сүйгіш мемлекет ретінде шақырылады, сондай-ақ тарихтың қайғылы беттерінің басым болуына байланысты өз Отанынан тыс жерлерге мәжбүр болған өз этносының бір бөлігіне қамқорлық жасайды. Ширек ғасырдан астам уақыт ішінде алғаш рет осы адамгершілік акцияның арқасында қазақтар саны 40% - дан 70% - ға дейін өсті. Құрылтай қазақтардың бірігуге бел буғанының көрінісі болды.

**БАРШАҢЫЗҒА ҚОРЫТЫНДЫ АТТЕСТАТТАУҒА
ДАЙЫНДЫҚТА ТАБЫС ТІЛЕЙМІЗ!!!!**